

Barraca del Roig

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: El Grauet
Alçada: 251

Coordenades:

Latitud: 41.64515
Longitud: 1.86535
UTM Est (X): 405510
UTM Nord (Y): 4611001

Classificació

Número de fitxa 08053-277
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Modern Contemporani
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Malgrat ser una barraca excepcional, li falta la llosa de tancament i desbrossar la vegetació de l'entorn per tal de no malmetre-la.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A0040004100000X
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 29/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al nord-est del municipi, en terres del Grauet, un cop passada la casa, a mà dreta del camí que mena des del mas abandonat del Grauet fins al mas Grau. Per sota de la barraca transcorre l'autopista C-16, en el punt quilomètric 41. Malgrat es troba a tocar del camí, passa totalment desapercebuda degut a que queda per sota del nivell de rodament. Està situada en una petita pedrera, i la talla i disposició perfecte dels carreus emprats fa suposar que hauria estat construïda per picapedrers. Es tracta d'una construcció aïllada, construïda en el queixal deixat pel retall de la roca. És de planta quadrangular, de 2,70 per 2,60 metres respectivament (mides preses a l'interior), mentre que el perímetre exterior mesura 3,60 per 3,50 metres. Els blocs de pedra són molt regulars, ben retallats i escairats, amb pedruscall, en forma de falques introduïdes a cops de mall o maceta per evitar un possible moviment estructural.

La porta està orientada al sud, amb una llinda doble i plana, amb una lleixa interior i els brancals rectes; també disposa de marxapeus, que impedeix l'entrada de terra i aigua d'escorrentia a l'interior. L'amplada és de 0,75 metres per 1,45 metres d'alçària. Els murs tenen un gruix de 50 centímetres. La coberta, feta amb volta per aproximació de filades, està molt ben executada, amb les pedres de tancament disposades regularment i totes elles respectant unes mides molt concretes. A l'interior es poden observar les pedres cantoneres, perfectament simètriques i de grans dimensions degut a que la volta empeny cap els cantons i cap avall. Per desgràcia manca la llosa de tancament del caramull que fa perillar de manera inquietant la seva preservació. El voladís o ràfec es conserva gairebé intacte, mentre que la coberta de terra ha desaparegut totalment per la manca de manteniment. Conserva una espitllera orientada al nord, dos tinells simples i un de doble a més de pica o menjadora quadrada, entrant a mà dreta (actualment és plena de terra) i varies pedres molt ben retallades que serveixen de banc a l'interior.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 14149.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta

quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

